

บทที่ 8

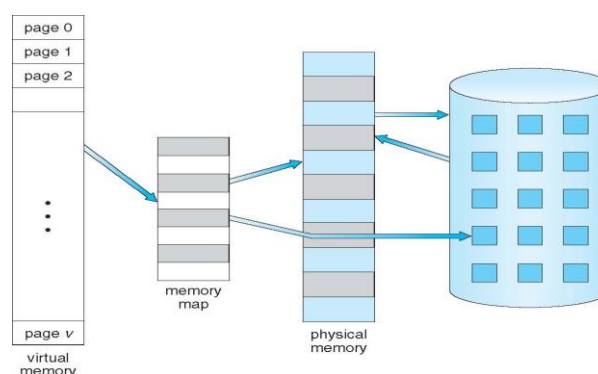
หน่วยความจำเสมือน

8.1 แนวคิดหน่วยความจำเสมือน

หน่วยความจำเสมือนเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้โปรเซสทำงานได้ ถึงแม้ว่าโปรเซสนั้นจะไม่ได้อยู่ในหน่วยความจำหลักทั้งหมด โดยระบบปฏิบัติการจะทำหน้าที่เก็บบางส่วนของโปรแกรมที่กำลังทำงานไว้ในหน่วยความจำหลัก และเก็บส่วนที่เหลือไว้ในฮาร์ดดิสก์ ตัวอย่างเช่น โปรแกรมที่ต้องการหน่วยความจำ 100 MB สามารถทำงานบนเครื่องที่มีหน่วยความจำ 64 MB ได้โดยการเลือกเอาบางส่วนของโปรแกรมขนาด 64 MB เข้ามาทำงานในหน่วยความจำหลัก และบางส่วนเก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์และทำการสลับเปลี่ยนไปมาเมื่อมีบางส่วนของโปรแกรมต้องการทำงาน ดังแสดงในภาพที่ 8.1

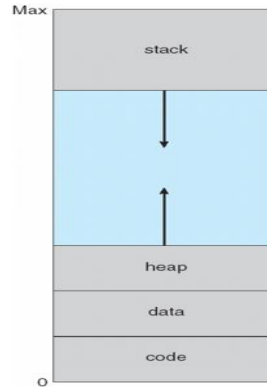
ข้อดีของวิธีนี้ คือ โปรแกรมของผู้ใช้สามารถมีขนาดใหญ่กว่าหน่วยความจำจริงได้ เพราะวิธีนี้จะทำการแยกส่วนของหน่วยความจำเชิงตรรกะ (Logical memory) ของผู้ใช้ออกจากหน่วยความจำเชิงกายภาพ (Physical memory) มีเพียงส่วนของโปรแกรมที่ต้องการอยู่ในหน่วยความจำเพื่อดำเนินการเท่านั้น พื้นที่ตำแหน่งเชิงตรรกะ (Logical address space) จึงสามารถมีขนาดใหญ่กว่าขนาดของพื้นที่หน่วยความจำเชิงกายภาพ (Physical address space) และยินยอมให้มีการใช้พื้นที่หน่วยความจำร่วมกันได้จากหลาย ๆ โปรเซส ทำให้มีการสร้างโปรเซสขึ้นมาได้โดยสะดวก

ในระบบคอมพิวเตอร์แบบ 32 บิต และ 64 บิต ตำแหน่งที่อ้างอิงได้ที่เป็นตำแหน่งของ Virtual address หรือประมาณ 4 กิกะไบต์ (4 พันล้านตำแหน่ง) ส่วนขอบเขตของ Physical address คือ จำนวนหน่วยความจำที่มีในเครื่อง สำหรับเครื่องทั่วไปจะมีหน่วยความจำสูงสุดได้ 2 กิกะไบต์ (2 พันล้านตำแหน่ง) หรือต่ำกว่านั้น เช่น 256 เมกะไบต์ (2.5 ร้อยล้านตำแหน่ง)

ภาพที่ 8.1 ไดอะแกรมแสดงหน่วยความจำเสมือนที่มีขนาดใหญ่กว่าหน่วยความจำหลักทางกายภาพ
ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.399)

พื้นที่หน่วยความจำเสมือน (Virtual address space) ของโปรเซสที่จะกล่าวถึงหน่วยความจำเสมือน ในมุมมองของโปรเซสเป็นที่เก็บในหน่วยความจำได้อย่างไร ในมุมมองนี้โปรเซสจะเริ่มต้นที่ตำแหน่งที่อยู่ที่แน่นอน คือ ตำแหน่งที่ 0 และอยู่ในหน่วยความจำที่ติดกัน ดังแสดงในภาพที่ 8.2

ภาพที่ 8.2 พื้นที่ว่างในหน่วยความจำเสมือน

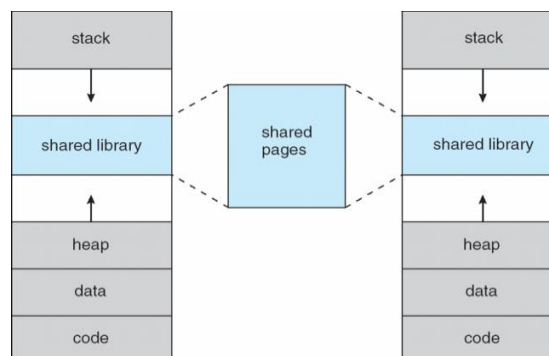
ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.399)

ในการแยกหน่วยความจำเชิงตรรกะออกจากหน่วยความจำเชิงกายภาพ หน่วยความจำเสมือนยอมให้เพิ่มข้อมูลและหน่วยความจำถูกแบ่งได้โดยสองโปรเซสหรือมากกว่านั้น และนำไปสู่การได้รับประโยชน์ที่จะตามมาดังนี้

1. ระบบ Libraries สามารถใช้พื้นที่ร่วมกัน โดยรวมหลาย ๆ โปรเซสเข้าด้วยกันโดยการแชร์วัตถุไปยังพื้นที่หน่วยความจำเสมือน ถึงแม้ว่าจะพิจารณาแต่ละโปรเซสให้แชร์ Libraries ในส่วนของพื้นที่หน่วยความจำเสมือน สิ่งที่ต้องการคือ Libraries ที่อยู่ในหน่วยความจำเชิงกายภาพ ถูกแชร์ให้กับโปรเซสทั้งหมด ดังแสดงในภาพที่ 8.3

2. หน่วยความจำเสมือนอย่างง่าย ต้องทำให้โปรเซสสามารถแชร์หน่วยความจำเสมือน โดยในหนึ่งโปรเซสสามารถสร้างพื้นที่ของหน่วยความจำ มันสามารถแชร์กับโปรเซสอื่น ๆ ได้ การแชร์โปรเซสจำเป็นจะต้องพิจารณาพื้นที่ในบางส่วนของพื้นที่หน่วยความจำเสมือน

3. หน่วยความจำเสมือนสามารถยอมให้พื้นที่ที่ต้องการแชร์ ระหว่างที่โปรเซสถูกสร้างจากฟังก์ชัน the fork() และเรียกผ่าน System call ดังนั้นโปรเซสจะสามารถถูกสร้างได้เร็ว

ภาพที่ 8.3 แชร์ Library ในหน่วยความจำเสมือน

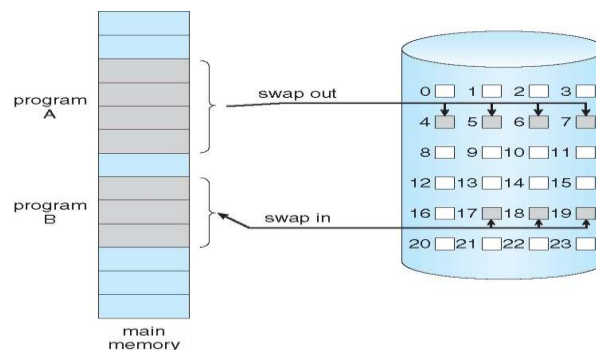
ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.400)

8.2 การจัดสรรหน้าตามคำร้องขอ

เพจจะถูกนำมาไว้ในหน่วยความจำก็ต่อเมื่อต้องการทำให้เพจสามารถทำงานได้ แม้ว่าจะเหลือพื้นที่หน่วยความจำไม่มาก โดยใช้แนวคิดที่ว่า โปรแกรมหรืองานจะมีการทำงานตามลำดับ เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องนำทุก ๆ เพจของงานมาไว้ในหน่วยความจำทีเดียว

เมื่อต้องการใช้โปรเซสระบบจะย้ายเฉพาะหน้าที่ ๆ ต้องการเข้ามาในหน่วยความจำหลัก โดยใช้ตัวสับเปลี่ยน (Pager) แต่แทนที่จะย้ายเข้ามาทั้งตัว เราจะใช้ Lazy Swapper ซึ่งจะย้ายเฉพาะเมื่อมีการร้องขอและย้ายเข้ามาเฉพาะหน้าที่ร้องขอเท่านั้น ดังแสดงในภาพที่ 8.4 เพจจะไม่ถูกนำเข้ามาในหน่วยความจำถ้าไม่มีความจำเป็นที่จะใช้เพจนั้น Swapper มักใช้กรณีจัดการสลับโปรเซส (เข้าออกหน่วยความจำ) แต่ในการนำเพจเข้าหน่วยความจำ (Swapped in) และนำออกจากหน่วยความจำ (Swapped out) เราจะใช้ตัวสับเปลี่ยน ในการนำเฉพาะเพจที่ต้องการใช้เข้ามาไว้ในหน่วยความจำ มีข้อดีคือ

1. ลดการใช้ (Less I/O needed)
2. ลดการใช้หน่วยความจำ (Less memory needed)
3. ตอบสนองได้รวดเร็ว (Faster response)
4. รองรับผู้ใช้ได้มากกว่า (More users)

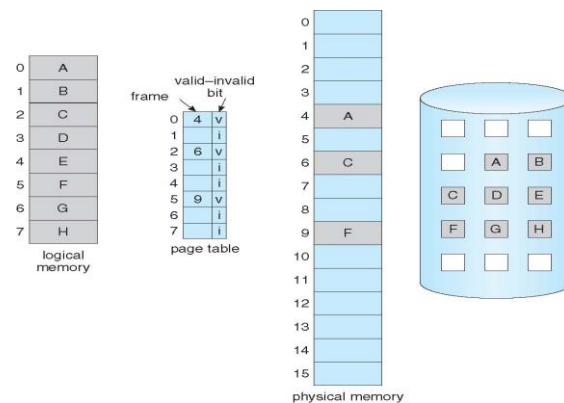

ภาพที่ 8.4 แสดงการย้ายเพจในหน่วยความจำไปที่พื้นที่เก็บข้อมูลต่อเนื่อง

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.401)

8.2.1 หลักการขั้นพื้นฐาน (Basic Concepts)

วิธีการนี้ต้องมีอุปกรณ์ทางฮาร์ดแวร์ คือ เพิ่มบิตสถานะ (Valid-invalid bit) อีกหนึ่งบิตต่อช่องในตารางเลขหน้า ถ้าสถานะมีค่าเป็นใช้ได้ (Valid) แสดงว่าหน้านั้นอยู่ในหน่วยความจำหลัก แต่ถ้าบิตสถานะมีค่าเป็นใช้ไม่ได้ (Invalid) แสดงว่าหน้านั้นอยู่ในงานบันทึก การใช้ตารางเลขหน้าจะทำงานเหมือนในระบบแบ่งหน้า คือ ตารางเลขหน้าจะต้องถูกนำลงในหน่วยความจำหลักพร้อมกับตัวโปรเซส เพียงแต่ไม่ต้องนำหน้าจริงเข้ามาด้วยเท่านั้น ดังแสดงในภาพที่ 8.5

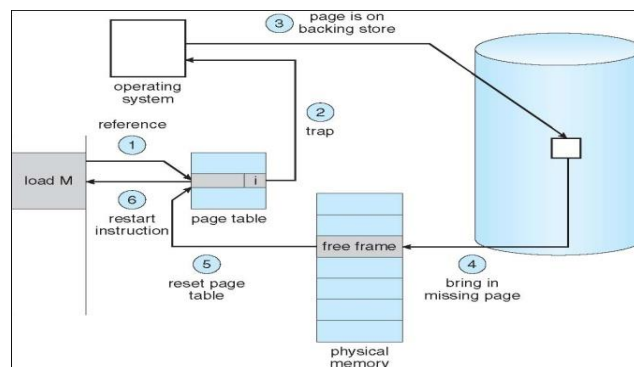

ภาพที่ 8.5 แสดง Page table เมื่อมีบางเพจไม่อยู่ในหน่วยความจำ

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.402)

การที่ระบบเรียกใช้เพจที่ใช้ไม่ได้เราเรียกว่า การผิดพลาด (Page fault) เมื่อเกิดการผิดพลาดขึ้นโปรเซสที่ถูกเรียกเพจหน้านั้นจะถูกยกเลิกไป ระบบก็จะนำข้อมูลเพจนั้นกลับเข้าสู่หน่วยความจำ จากนั้นก็ทำการปรับปรุงตารางจาก Invalid เป็น Valid สุดท้ายส่งสัญญาณไปให้ระบบ เพื่อเริ่มทำโปรเซสนั้นใหม่อีกครั้ง

เมื่อเกิดการผิดพลาด โปรเซสต้องการใช้ส่วนของการทำงานที่ยังไม่ได้ถูกย้ายเข้ามาในหน่วยความจำหลัก หน้าที่ยังของโปรเซสต้องการมีสถานะเป็นใช้ได้ และจะต้องรายงานข้อผิดพลาดไปยังระบบปฏิบัติการ ดังแสดงในภาพที่ 8.6

ภาพที่ 8.6 แสดงขั้นตอนในการควบคุม Page fault

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.403)

สามารถอธิบายขั้นตอนในการจัดการการผิดพลาด (Page fault) ได้ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบตารางข้อมูลจำเพาะของโปรเซส (PCB) ว่าหน้าที่ต้องการอ้างอิงถูกต้องหรือไม่
2. ถ้าเป็นการอ้างอิงผิดพลาดก็ให้ยกเลิกโปรเซส ถ้าถูกต้องแต่หน้าที่ต้องการนี้ไม่ได้อยู่ในหน่วยความจำหลักให้ดำเนินการขั้นตอนต่อไป
3. หาเนื้อที่ว่างในหน่วยความจำจริง (Frame) 1 หน้า เช่น เลือกจากรายชื่อหน้าว่าง

4. จัดคำร้องขอไปยังจานบันทึก เพื่อให้อ่านหน้าที่ต้องการมาไว้ในเนื้อที่ว่างที่เลือกไว้
5. เมื่อจานบันทึกนำหน้าเข้ามาเสร็จแล้ว ระบบก็จะแก้ไขบิตสถานะในตารางเลขหน้าเป็นใช้ได้
6. จัดให้โปรเซสทำงานต่อจากจุดที่เกิด “การผิดหน้า” โปรเซสจึงสามารถทำงานต่อไปได้ เสมือนว่าหน้าที่ต้องการอยู่ในหน่วยความจำหลักตลอดเวลา

การที่มีหน่วยความจำเสมือนทำให้ระบบสามารถรันโปรแกรมต่าง ๆ ได้มากขึ้น ระบบมีพื้นที่หน่วยความจำรวมเพิ่มขึ้น ทำงานได้หลากหลายพร้อม ๆ กันได้มากขึ้น แต่การทำเช่นนี้มีข้อเสีย คือ เมื่อระบบสามารถรองรับเพจได้มากขึ้น ทำให้จำนวนข้อมูลในตารางเพจจะมีมากขึ้นตาม ถ้ามีข้อมูล 1 เพจต้องใช้ข้อมูล 1 แถวในตารางเพจเพื่อมาใช้อ้างอิง เพราะฉะนั้นในตารางจึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีจำนวนแถวสูงสุดถึง 1 ล้านแถวในตาราง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นการทำ Linear search เพื่อหาข้อมูลจะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก

8.2.2 ประสิทธิภาพของระบบจัดสรรหน้าตามคำร้องขอ (Performance of Demand Paging)

ในการจัดสรรหน้าตามคำร้องขอ (Demand paging) มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบเป็นอย่างมาก ในระบบคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่เวลาที่ใช้เวลาเฉลี่ยในการอ้างอิงหน่วยความจำ (Memory access time) มีค่าระหว่าง 10 ถึง 200 นาโนวินาที ถ้าไม่มีการผิดหน้า เวลาเฉลี่ยในการอ้างอิงหน่วยความจำจะอยู่ในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ถ้าเกิดการผิดหน้า เราต้องอ่านหน้าที่ต้องการจากจานบันทึกแล้วจึงอ้างอิงตำแหน่งที่ต้องการซ้ำใหม่อีกครั้ง

ให้ p เป็นโอกาสที่จะเกิดการผิดหน้า ($0 \leq p \leq 1$) ต้องการให้ค่า p เข้าใกล้ 0 มากที่สุด นั่นหมายถึง ทำให้เกิดการผิดหน้า (Page fault) น้อยครั้งที่ที่สุด ดังนั้นสามารถหาเวลาเฉลี่ยในการอ้างอิงหน่วยความจำ (Effective access time) ดังนี้

$$\text{Effective Access Time (EAT)} = (1 - p) \times ma + p \times \text{page fault time}.$$

เมื่อเกิดการผิดหน้ามีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- รายงานข้อผิดพลาดไปยังระบบปฏิบัติการ
- ใช้เก็บค่าต่าง ๆ ของรีจิสเตอร์ และสถานะของโปรเซส
- ตรวจสอบว่าสัญญาณขัดจังหวะนั้นเป็นการผิดหน้า
- ตรวจสอบว่าหน้าที่ต้องการถูกต้อง อยู่ในขอบเขตที่มีสิทธิใช้ และหาค่าตำแหน่งของหน้านี้จากการบันทึก
- ทำการร้องขอไปยังจานบันทึกให้อ่านหน้านั้นเข้ามายังพื้นที่ว่าง (Free frame)
- เข้าไปรอในแถวอุปกรณ์จนกระทั่งถึงคราวของเขา
- อุปกรณ์และจานบันทึกจะหมุนและกวาดไปยังตำแหน่งที่ต้องการ
- มีการโอนถ่ายข้อมูลจากอุปกรณ์ไปยังพื้นที่ว่าง
- ขณะที่รอคอย ตัวจัดตารางการทำงานอาจจัดให้โปรเซสอื่นทำงานไปก่อน

- สัญญาณขัดจังหวะอินเทอร์รัพจากงานบันทึกที่อ่านเสร็จแล้ว
- จัดเก็บค่าของรีจิสเตอร์และสถานะของโปรเซสอื่นที่กำลังทำงานอยู่
- ตรวจสอบสัญญาณจากงานบันทึก
- แก้ไขค่าในตารางเลขหน้าและตารางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงว่าหน้าที่ที่ต้องการอยู่ในหน่วยความจำหลักแล้ว
- เข้าไปรอคอยอยู่ในแถวพร้อม เพื่อรอเข้าใช้หน่วยประมวลผล
- เมื่อถึงคราวบรรจุค่าต่าง ๆ ที่เก็บไว้ลงในรีจิสเตอร์และตารางเลขหน้าของโปรเซสแล้ว เริ่มทำคำสั่งเดิมที่หยุดไว้

ขั้นตอนในการดำเนินการอาจรวมขั้นตอนต่าง ๆ เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ในการจัดการ การผัดหน้า ได้แก่ 1) จัดการสัญญาณขัดจังหวะ (Interrupt) จากการผัดหน้า 2) อ่านหน้าที่ต้องการเข้ามา 3) ให้โปรเซสทำงานต่อ

ตัวอย่าง Demand Paging

เวลาเฉลี่ยในการเข้าถึงหน่วยความจำ (Memory access time) เท่ากับ 200 นาโนวินาที และเวลาเฉลี่ยของการจัดการการผัดหน้า (Page fault time) เป็น 8 มิลลิวินาที จงหาเวลาเฉลี่ยในการอ้างอิงหน่วยความจำ (Effective access time) ให้มีหน่วยเป็น นาโนวินาที

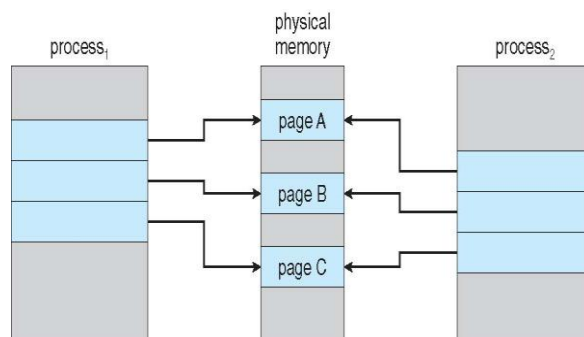
$$\begin{aligned}
 \text{Effective access time} &= (1 - p) \times (200) + p (8 \text{ มิลลิวินาที}) \\
 &= (1 - p) \times 200 + p \times 8,000,000 \\
 &= 200 + 7,999,800 \times p. \text{ นาโนวินาที}
 \end{aligned}$$

8.3 เทคนิคการบันทึกข้อมูลด้วยการคัดลอกข้อมูล

ในหัวข้อนี้ เราจะอธิบายโปรเซสที่เริ่มต้นทำงานอย่างรวดเร็วได้อย่างไร โดยในเพจ ประกอบด้วยคำสั่งแรก อย่างไรก็ตามโปรเซสใช้ฟังก์ชัน fork() (เรียกผ่าน System call) ในการเริ่มต้นแบบทางอ้อม ระบบต้องการวิธีการ Demand Paging โดยใช้วิธีที่เหมือนกับ Page Sharing เทคนิคนี้จัดการสำหรับการสร้างโปรเซสแบบรวดเร็วและเล็ก จำนวนเพจใหม่ซึ่งจำเป็นต้องจัดสรรให้กับโปรเซสที่เพิ่งถูกสร้างขึ้นใหม่ การเรียกฟังก์ชัน fork() กลับมาสร้างโปรเซสลูก (A child process) เหมือนกับของ โปรเซสแม่ วิธี fork() ทำงานโดยคัดลอกตำแหน่งพื้นที่ว่างของโปรเซสแม่ให้กับโปรเซสลูก เหมือนกับเพจเป็นส่วนหนึ่งของโปรเซสแม่

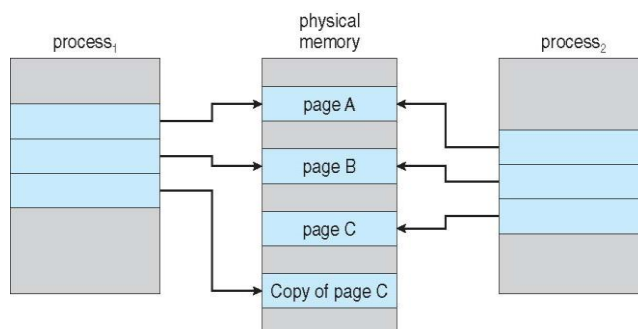
อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโปรเซสลูกที่เกิดจากฟังก์ชัน exec() (เรียกผ่าน System call) ทันทีหลังการสร้าง การคัดลอกตำแหน่งพื้นที่ว่างของโปรเซสแม่ อาจจะไม่จำเป็นหรืออาจใช้วิธีการอื่นที่รู้จักในเทคนิค Copy-on-Write ซึ่งทำงานโดยจัดสรรโปรเซสแม่และโปรเซสลูกในชั้นต้นเพจที่เหมือนกันให้ใช้ร่วมกัน (Share page) การ Share page เป็นการทำให้ Copy-on-Write หมายความว่า ถ้าโปรเซสหนึ่งเขียน Share Page การคัดลอก Share page เป็นการสร้าง Copy-on-Write แสดงตัวอย่างในภาพที่ 8.7

และ ภาพที่ 8.8 ซึ่งแสดงเพจของหน่วยความจำทางกายภาพก่อนและหลัง Process1 จะเปลี่ยนแปลง Page C

ภาพที่ 8.7 แสดงก่อน โพรเซส 1 จะเปลี่ยนแปลง Page C

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.408)

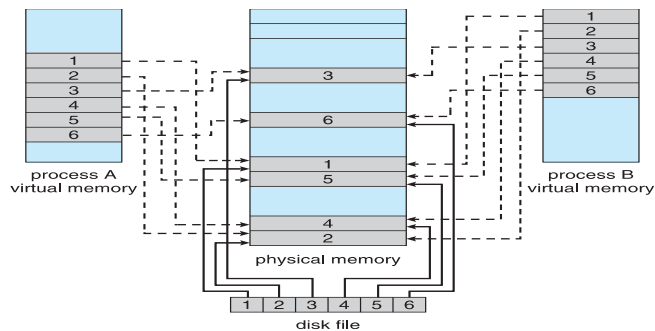

ภาพที่ 8.8 แสดงหลัง โพรเซส 1 จะเปลี่ยนแปลง Page C

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.409)

8.4 การเชื่อมโยงแฟ้มข้อมูลกับหน่วยความจำ

การเชื่อมโยงแฟ้มข้อมูลกับหน่วยความจำ ยินยอมให้แฟ้มข้อมูลทั้งอินพุตและเอาต์พุตถูกใช้งาน เหมือนรูทีนการเข้าถึงหน่วยความจำได้โดยการเชื่อมโยงดิสก์บล็อก (Mapping a disk block) ไปเป็นเพจในหน่วยความจำ แฟ้มข้อมูลจะถูกกำหนดค่าเริ่มต้นของการอ่านโดยใช้ Demand paging สัดส่วนของ Page sized ของไฟล์ที่อ่านจากระบบไฟล์ไปยัง Physical page ลำดับย่อยของการอ่านเขียนแฟ้มข้อมูล จะดำเนินการเช่นเดียวกับการเข้าถึงหน่วยความจำ การเข้าถึงแฟ้มข้อมูลอย่างง่ายโดยการดูแลแฟ้มจากอินพุตเอาต์พุต (Treating file I/O) ผ่านหน่วยความจำมากกว่าการใช้ฟังก์ชัน read() write() (เรียกผ่าน System call) และอนุญาตให้หลายโพรเซสทำการ Map แฟ้มข้อมูลเดียวกันให้ใช้เพจร่วมกันในหน่วยความจำได้อีกด้วย

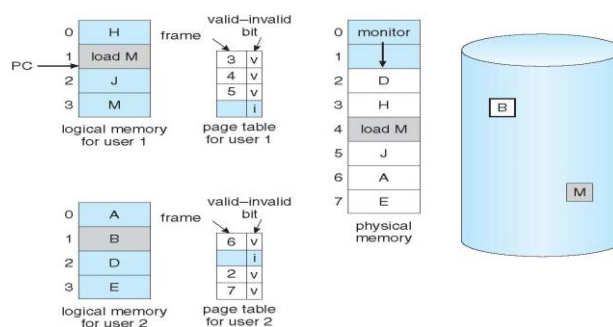
ภาพที่ 8.9 การเตรียมข้อมูลของหน่วยความจำ mapping กับไฟล์ใน disk

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.432)

8.5 อัลกอริทึมการสับเปลี่ยนหน้า

นโยบายการสับเปลี่ยนหน้าเป็นการเลือกหน้าเก่าที่อยู่ในหน่วยความจำออกเพื่อจะแทนที่ด้วยหน้าใหม่ที่จะนำเข้ามา ซึ่งจะมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาหลายกรณีด้วยกัน เช่น

1. มีจำนวนเฟรมเท่าไรที่สามารถให้กับโปรเซสแต่ละตัวได้
2. กลุ่มของหน้าที่ถูกพิจารณาให้สับเปลี่ยนหน้านั้นควรจะถูกลบทิ้งหรือไม่ เพื่อป้องกันไม่ให้โปรเซสที่ทำให้เกิดการผิดหน้าทำงาน
3. ในกลุ่มของหน้าที่เราพิจารณา เราจะเลือกหน้าใดที่จะนำไปสับเปลี่ยน
4. ถ้าเราให้หน่วยความจำแก่โปรเซสใด ๆ น้อยเท่าไร ก็จะทำให้มีจำนวนโปรเซสเข้ามาใช้งานหน่วยความจำมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งจะทำให้ความน่าจะเป็นในการที่จะค้นพบโปรเซสอย่างน้อยหนึ่งโปรเซสที่พร้อมจะทำงานมากขึ้น ทำให้เราเสียเวลาในการสลับหน้าน้อยลง
5. ถ้ามีจำนวนหน้าของโปรเซสหนึ่ง ๆ ที่สามารถอยู่ในหน่วยความจำหลักน้อย (จำนวนเฟรมน้อย) ก็จะทำให้เกิดอัตราการเกิดการผิดหน้าสูงขึ้น
6. นอกเหนือจากการกำหนดขนาดของหน้าคงที่แล้ว การให้หน่วยความจำเพิ่มกับโปรเซสใดโปรเซสหนึ่งจะไม่มีผลกระทบต่ออัตราการผิดหน้ามากนัก

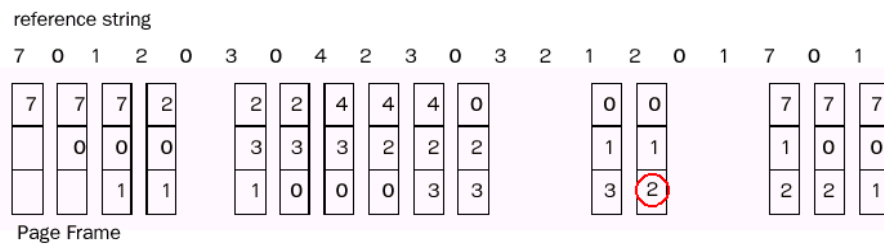

ภาพที่ 8.10 แสดงความจำเป็นที่จะต้องมีการสับเปลี่ยนหน้า

ที่มา: Abraham, S. Peter, B. G., & Greg, G. Operating system concepts 9th ed. (2013, p.410)

8.5.1 วิธีสับเปลี่ยนแบบมาก่อน-ออกก่อน (FIFO: First-In-First-Out Algorithms)

เป็นวิธีที่ง่ายที่สุด โดยจะใช้เวลาที่หน้านั้น ๆ ถูกนำเข้ามาในหน่วยความจำหลักเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เมื่อต้องการเลือกหน้าบางหน้าออก ก็ให้เลือกหน้าที่เข้ามานานที่สุด ในทางปฏิบัติเราอาจจะไม่ต้องจดเวลาจริง ๆ ที่หน้านั้นเข้ามาใช้งานก็ได้ เพียงแต่สร้างคิวแบบมาก่อน-ออกก่อน (FIFO queue) สำหรับเก็บหมายเลขหน้าที่อยู่ในหน่วยความจำ เมื่อมีการนำหน้าใหม่เข้ามาให้อาหมายเลขมาไว้ที่ปลายแถว แล้วเลือกหน้าออกจากหัวแถว

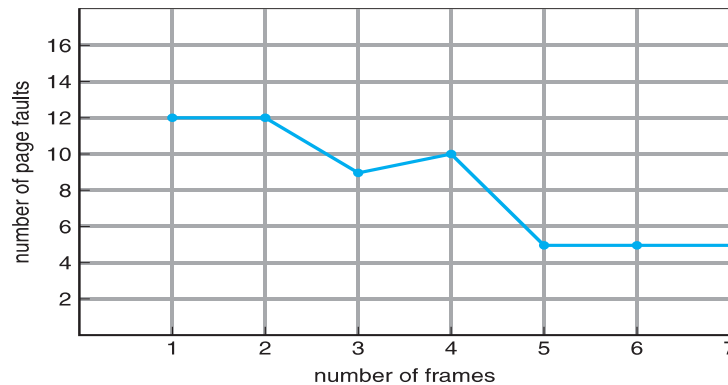

ภาพที่ 8.11 วิธีสับเปลี่ยนแบบมาก่อน-ออกก่อน (First-In-First-Out Algorithms : FIFO)

จากตัวอย่างในภาพที่ 8.11 นั้นสมมติว่าเริ่มต้นในระบบมีแค่ 3 เฟรมและว่างอยู่ จากแถวของหน้าที่เข้ามาในเฟรมคือ (7,0,1) ซึ่งจะเกิดการผิดหน้าเนื่องจากหน้าที่สามยังไม่ได้อยู่ในเฟรม จึงมีการนำหน้าที่ต้องการเข้ามาในหน่วยความจำ การเรียกหน้าต่อไปคือหน้า 2 จะถูกสับเปลี่ยนเข้ามาแทนหน้า 7 เพราะหน้า 7 เข้ามาก่อนเป็นหน้าแรก ครั้งต่อไปเป็นหน้า 0 แต่หน้า 0 อยู่ในหน่วยความจำอยู่แล้ว จึงไม่เกิดการผิดหน้าและก็ไม่เกิดการสับเปลี่ยนหน้าด้วย ต่อไปหน้า 3 จะถูกเปลี่ยนเข้ามาแทนหน้า 0 และต่อไปหน้า 0 จะถูกสับเปลี่ยนเข้ามาแทนหน้า 1 ต่อไปเรื่อย ๆ

จากรูปนั้นจะแสดงให้เห็นว่าทุก ๆ ครั้งที่เกิดการผิดหน้า หน้าอะไรที่จะถูกสับเปลี่ยนเข้ามาในเฟรม ซึ่งการผิดหน้าในตัวอย่างนี้มีทั้งหมด 15 ครั้ง วิธีคิดแบบมาก่อน-ออกก่อนนี้ เป็นวิธีที่เข้าใจและสามารถเขียนเป็นโปรแกรมได้ง่าย แต่อาจจะไม่มีประสิทธิภาพมากนัก เพราะหน้าที่ถูกสับเปลี่ยนไป อาจเป็นส่วนของโปรแกรมเริ่มต้นซึ่งถูกใช้ในตอนต้น ๆ และไม่มีความต้องการอีกต่อไป หรือในทางตรงกันข้ามหน้าที่ถูกสับเปลี่ยนออกอาจเก็บค่าตัวแปรหลักของโปรแกรมซึ่งใช้บ่อยมาก โดยถูกกำหนดเป็นค่าเริ่มต้นในตอนแรก ๆ ของโปรแกรม

พึงสังเกตว่า ถึงแม้เราจะสับเปลี่ยนหน้าที่กำลังใช้งานออกไป แต่การทำงานของโปรเซสก็ยังต้องเหมือนเดิม เพราะหลังจากที่เรานำหน้าที่กำลังใช้งานนี้ออกไปเพื่อใส่หน้าใหม่ การผิดหน้าก็เกิดขึ้นเกือบจะทันทีเมื่อทำหน้าที่กำลังใช้งานนั้นกลับมา และหน้าบางหน้าในหน่วยความจำก็就会被สับเปลี่ยนออกไปแทน ดังนั้นการสับเปลี่ยนที่ไม่ดีจะเพิ่มอัตราการผิดหน้าได้ และทำให้การทำงานของโปรเซสช้าลง แต่ไม่ทำให้ระบบทำงานผิดพลาด ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นกับวิธีคิดแบบมาก่อน-ออกก่อน ถ้าเรามีหน้าของโปรเซสที่จะเข้ามาใช้งานดังนี้

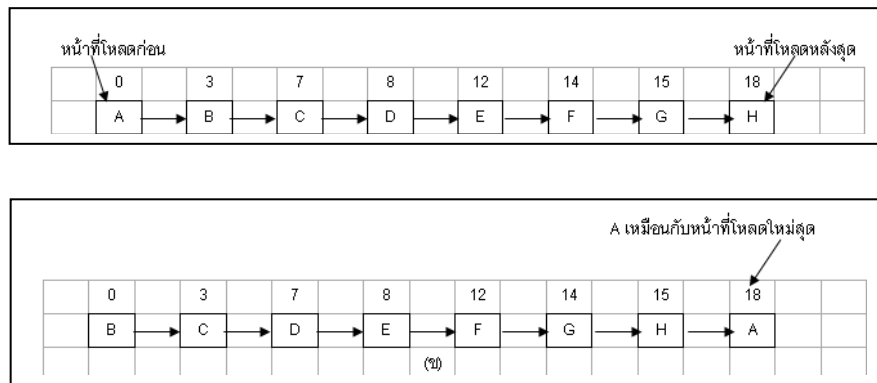
ภาพที่ 8.12 กราฟแสดงปรากฏการณ์เบลัดี้ ในวิธีสับเปลี่ยนแบบมาก่อน-ออกก่อน

เมื่อทดลองหาจำนวนครั้งของการผิดพลาดเทียบกับจำนวนเฟรมที่มี จะได้กราฟดังในภาพที่ 8.12 จะสังเกตได้ว่า เมื่อหน่วยความจำมีเฟรมทั้งหมด 4 เฟรม จะเกิดการผิดพลาดทั้งหมด 10 ครั้ง ซึ่งมากกว่าเมื่อมีทั้งหมด 3 เฟรม ผลลัพธ์ที่ไม่ปกตินี้ เราเรียกว่า ปรากฏการณ์เบลัดี้ (Belady's anomaly) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิธีการสับเปลี่ยนหน้าบางแบบก็อาจจะทำให้อัตราการผิดพลาดเพิ่มขึ้นได้ ถึงแม้เราจะเพิ่มจำนวนเฟรมขึ้นก็ตาม แต่เดิมเราคิดว่าการเพิ่มหน่วยความจำย่อมจะทำให้โปรเซสเพิ่มประสิทธิภาพและทำงานได้ดีขึ้น แต่ในการค้นคว้าล่าสุดนั้นพบว่าสมมุติฐานดังกล่าวไม่เป็นความจริงเสมอไป

8.5.2 วิธีสับเปลี่ยนแบบให้โอกาสครั้งที่สอง (Second Chance Page Replacement Algorithms)

วิธีนี้คิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากแบบมาก่อน-ออกก่อน โดยการป้องกันการเปลี่ยนหน้าที่ถูกเรียกใช้งานบ่อยออกไป ซึ่งสามารถทำได้โดยการเช็คที่บิต Referenced (R) ของหน้าที่เข้ามาในที่สุด ถ้าบิต R มีค่าเป็น 0 ก็แสดงว่าหน้านั้นเก่าและไม่ได้ถูกเรียกใช้งานเลย ระบบก็สามารถทำการสับเปลี่ยนได้ทันที แต่ถ้าบิต R มีค่าเท่ากับ 1 ก็ให้กำหนดให้บิต R นั้นมีค่าเป็น 0 และนำหน้านั้นกลับไปเข้าแถวใหม่อีกครั้ง พร้อมกับทำการเปลี่ยนแปลงเวลาของหน้านั้นใหม่เหมือนกับว่าหน้านั้นเพิ่งเข้ามาในหน่วยความจำ จากนั้นก็ทำการค้นหาหน้าที่จะถูกสับเปลี่ยนต่อไป

พิจารณาภาพที่ 8.13 จะเห็นว่า หน้า A ถึง H นั้นจะถูกเก็บไว้ในลิงค์ลิสต์ และถูกจัดเรียงโดยเวลาที่หน้าเหล่านี้เข้ามาในหน่วยความจำ สมมติว่าการผิดพลาดเกิดขึ้นเมื่อเวลาเท่ากับ 20 หน้าที่อยู่ยาวนานที่สุดคือ หน้า A ซึ่งเข้ามาตั้งแต่เวลาเท่ากับ 0 (เมื่อโปรเซสเริ่มทำงาน) ถ้าบิต R ในหน้า A มีค่าเป็น 0 หน้า A จะถูกสับเปลี่ยนออกไป (โดยอาจจะมีการเขียนลงดิสก์ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงหรือทิ้งไปเฉย ๆ ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสังเกตได้จากบิต Modified (M)) แต่ถ้าบิต R นั้นถูกกำหนดเป็น 1 หน้า A ก็จะถูกนำไปใส่ตอนท้ายของแถว และเวลาที่เข้ามาในลิสต์ก็ถูกเปลี่ยนเป็นเวลาปัจจุบัน คือ 20 พร้อมกันนั้น บิต R ก็ถูกลบเป็น 0 หน้าที่จะถูกเช็คเพื่อสับเปลี่ยนออกไปก็คือ หน้า B

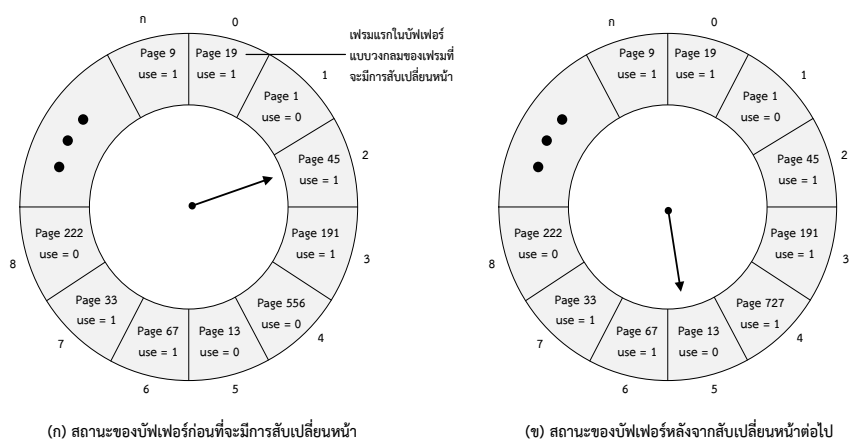

ภาพที่ 8.13 วิธีการสับเปลี่ยนหน้าแบบให้โอกาสครั้งที่สอง

หลักการคือ ค้นหาหน้าที่เก่าที่สุดและไม่ได้ถูกอ้างอิงหรือเรียกใช้งาน แต่ถ้าทุกหน้าในระบบถูกเรียกใช้งานหมด วิธีการนี้จะกลายเป็นมาก่อน-ออกก่อนนั่นเอง สมมติว่าในตัวอย่างภาพที่ 8.13 บิต R ของทุกหน้าถูกกำหนดเป็น 1 ระบบปฏิบัติการจะทำการย้ายหน้าแต่ละหน้ากลับไปเข้าแถวใหม่ พร้อมกับการทำการลบบิต R เป็น 0 จนท้ายที่สุดหน้า A ก็จะกลับมาที่หน้าแถวอีกครั้งหนึ่ง และถ้าบิต R มีค่าเป็น 0 หน้า A ก็จะถูกสับเปลี่ยนออกไป

8.5.3 วิธีสับเปลี่ยนแบบวงรอบนาฬิกา (Clock Page Replacement Algorithms)

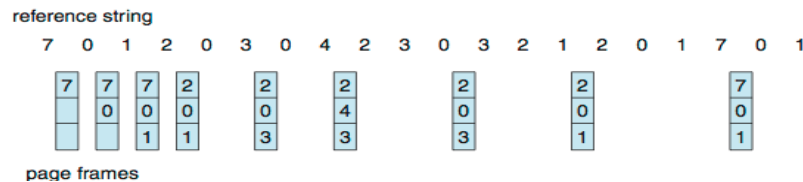
ใช้วิธีเรียงเฟรมทุกเฟรมเป็นรูปวงกลมเหมือนนาฬิกา ภาพที่ 8.14 และมีเข็มนาฬิกาชี้ไปที่หน้าที่เก่าที่สุด เมื่อเกิดการผิดหน้า หน้าที่มีเข็มนาฬิกาชี้อยู่จะถูกตรวจสอบ ถ้าบิต R มีค่าเป็น 0 หน้านั้นจะถูกสับเปลี่ยนออกไป และหน้าใหม่ก็จะถูกใส่เข้ามาในตำแหน่งเดิม พร้อมกันนั้นเข็มนาฬิกาจะทำการเลื่อนไปด้านหน้า 1 ตำแหน่ง แต่ถ้าบิต R ถูกกำหนดเป็น 1 ก็ให้ลบค่าของบิตนั้นเป็น 0 และเลื่อนเข็มไปหน้าถัดไป วิธีการดังกล่าวจะถูกทำซ้ำจนกว่าเราจะได้หน้าที่มีบิต R เป็น 0 ซึ่งวิธีการนี้จะเหมือนวิธีการแบบให้โอกาสครั้งที่ 2 เพียงแต่แตกต่างกันในวิธีการใช้งานเท่านั้น

ภาพที่ 8.14 วิธีสับเปลี่ยนแบบวงรอบนาฬิกา

8.5.4 วิธีสับเปลี่ยนแบบที่ดีที่สุด (Optimal Page Replacement Algorithms : OPT หรือ MIN)

ใช้หลักการ “ให้เลือกสับเปลี่ยนหน้าที่จะไม่ถูกเรียกใช้งาน และมีระยะเวลาการเรียกใช้ที่นานที่สุด” วิธีนี้จะทำให้เกิดอัตราการผิดหน้าต่ำที่สุดสำหรับพื้นที่ ๆ มีจำนวนเฟรมหนึ่ง จากตัวอย่างในภาพที่ 8.15 จะเห็นว่าวิธีแบบ OPT หรือ MIN นี้จะดีที่สุด ทำให้เกิดการผิดหน้าทั้งหมด 9 ครั้ง ดังนี้

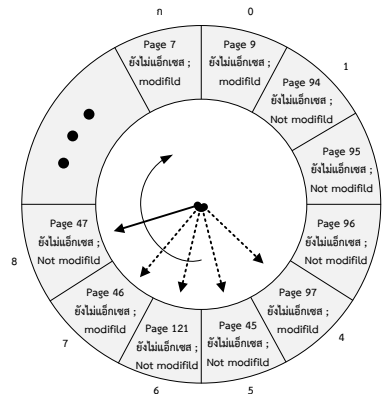
ภาพที่ 8.15 วิธีสับเปลี่ยนแบบที่ดีที่สุด

1. การเรียก 3 หน้าแรกเข้ามาใช้งานจะทำให้เกิดการผิดหน้า 3 ครั้ง
2. การเรียกหน้า 2 จะสลับหน้า 7 ออก เพราะหน้า 7 นั้นจะใช้งานอีกครั้งในลำดับที่ 18, หน้า 0 จะใช้งานอีกเป็นลำดับที่ 5 และหน้า 1 จะใช้ในลำดับที่ 14
3. การเรียกหน้า 3 ก็สลับหน้า 1 ออก เพราะหน้า 1 เป็นหน้าสุดท้ายที่จะถูกเรียกใช้งาน (ลำดับที่ 8 จากหน้าที่ 3) ในขณะที่หน้า 0 จะถูกเรียกเป็นลำดับที่ 1 และหน้า 2 เป็นลำดับที่ 3 เมื่อเทียบจากตำแหน่งที่หน้า 3 กำลังเข้าใช้งาน

วิธีนี้จะทำให้เกิดการผิดหน้า 9 ครั้ง ซึ่งดีกว่าวิธีแบบมาก่อน-ออกก่อนมาก (มีการผิดหน้า 15 ครั้ง) ถ้าไม่คิดการผิดหน้า 3 ครั้งแรก ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน จะเห็นได้ว่าแบบที่ดีที่สุดนี้ดีกว่าแบบมาก่อน-ออกก่อน ได้ถึง 2 เท่า วิธีแบบที่ดีที่สุดนี้ยากที่จะสร้างได้จริง ๆ เพราะเราต้องรู้ในอนาคตว่า จะมีการเรียกหน้าใดเมื่อไหร่ วิธีแบบที่ดีที่สุดนี้จึงมีไว้เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบเท่านั้น

8.5.5 วิธีสับเปลี่ยนแบบที่ไม่ได้ใช้งานออกก่อน (Not Recently Used : NRU)

วิธีนี้จะพัฒนาจากวิธีการสับเปลี่ยนแบบวงรอบนาฬิกา โดยพิจารณาบิตที่สำคัญในตารางหน้าเพิ่มขึ้นอีก 1 บิต เนื่องจากระบบปฏิบัติการสามารถทำการเก็บข้อมูลสถิติได้ว่า หน้าใดที่กำลังถูกใช้หรือไม่ได้ใช้งาน โดยได้ข้อมูลจากบิตในแถวของตารางหน้าที่แสดงสถานะการทำงานของแต่ละหน้าบิต Referenced จะถูกกำหนดเป็น 1 เมื่อหน้านั้นถูกเรียกใช้งาน และบิต Modified จะถูกกำหนดเป็น 1 เมื่อหน้านั้นมีการเปลี่ยนแปลง บิตทั้งสองนั้นเป็นฟิลด์ที่อยู่ในแถวหน้าของตารางหน้า และจะถูกเปลี่ยนแปลงค่าทุกครั้งเมื่อมีการเรียกใช้งานหรือถูกอ้างอิงถึง ดังนั้นการกำหนดค่าต่าง ๆ ควรเป็นหน้าที่ของฮาร์ดแวร์ เมื่อบิตเหล่านั้นถูกกำหนดเป็น 1 เมื่อใด บิตนั้นก็จะมีค่าเท่ากับ 1 จนกว่าระบบปฏิบัติการจะกำหนดกลับเป็น 0 โดยใช้ซอฟต์แวร์

ภาพที่ 8.16 การสับเปลี่ยนหน้าแบบ NRU

บิต R และ M ทั้งสองนี้สามารถนำมาใช้ในการสร้างวิธีการสับเปลี่ยนหน้าแบบใหม่ได้โดย เมื่อโพเรเซสหนึ่ง ๆ เริ่มทำงาน บิตทั้งสองในทุก ๆ หน้าจะถูกกำหนดเป็น 0 โดยระบบปฏิบัติการ และเมื่อครบวงรอบของระยะเวลาหนึ่ง ๆ เช่น จากการแทรกของอินเทอร์รัพ บิต R จะถูกทำความสะอาด หรือถูกกำหนดค่าเป็น 0 เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแยกหน้าที่ไม่ได้ถูกเรียกใช้งานออกจากหน้าอื่น ๆ เมื่อมีการผิดหน้าเกิดขึ้น ระบบปฏิบัติการจะทำการตรวจสอบทุกหน้าและแบ่งหน้าเหล่านั้นออกเป็น 4 กลุ่ม ขึ้นอยู่กับค่าของบิต R และบิต M ดังนี้

- กลุ่มที่ 0 : ไม่ถูกเรียกใช้งาน และ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่า
- กลุ่มที่ 1 : ไม่ถูกเรียกใช้งาน แต่ มีการเปลี่ยนแปลงค่า
- กลุ่มที่ 2 : ถูกเรียกใช้งาน แต่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่า
- กลุ่มที่ 3 : ถูกเรียกใช้งาน และ มีการเปลี่ยนแปลงค่า

แม้ว่าอาจจะไม่มีหน้าใดอยู่ในกลุ่มที่ 1 เลย แต่มันก็อาจจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่หน้าในกลุ่มที่ 3 นั้นถูกระบบปฏิบัติการทำการกำหนดบิต R เป็น 0 เมื่อครบวงรอบของระยะเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งระบบปฏิบัติการไม่ได้กำหนดบิต M เป็น 0 ด้วย เพราะเราต้องการข้อมูลที่ว่าหน้านั้นจะต้องถูกเขียนทับกลับลงไปบนดิสก์ด้วยหรือไม่ จึงทำการเคลียร์บิต R แต่ไม่แตะต้องบิต M และทำให้นั้นอยู่ในกลุ่มที่ 1

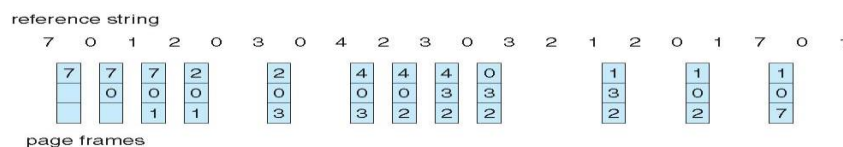
วิธี NRU นี้จะสุ่มเอาหน้าออกจากกลุ่มลำดับต่ำสุด (เช่น กลุ่มที่ 1 มีลำดับต่ำกว่ากลุ่มที่ 2 และ 3 ตามลำดับ) ที่มีหน้าของโพเรเซสอยู่ นอกจากนั้นวิธีการนี้ยังดูเหมือนว่าจะพยายามที่จะนำเอาหน้าที่ถูกเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ได้ถูกเรียกใช้งานหรืออ้างอิงถึงออก ทุกครั้งที่มีการครบวงรอบนาฬิกา (ประมาณ 20 มิลลิวินาที) มากกว่าหน้าที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่ถูกเรียกใช้งานบ่อย ข้อเด่นของวิธี NRU คือ ง่ายที่จะทำความเข้าใจ ไม่ยากเกินไปที่จะนำมาใช้งานจริง และมีประสิทธิภาพค่อนข้างดี (แม้ว่าจะไม่ดีเท่ากับแบบที่ดีที่สุด) และเป็นวิธีที่ใช้งานในระบบปฏิบัติการของเครื่อง Macintosh

8.5.6 การสับเปลี่ยนแบบใช้งานน้อยที่สุด-ออกก่อน (Least Recently Used : LRU)

วิธีนี้จะเป็นการใช้ข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาประมาณการอนาคตอันใกล้ โดยอาจจะสับเปลี่ยนหน้าที่ไม่ได้ถูกเรียกใช้งานเป็นเวลานานที่สุดออก ซึ่งเรียกว่าเป็นแบบใช้งานน้อยที่สุดออกก่อน (LRU) วิธีแบบนี้

จะบันทึกเวลาที่แต่ละหน้าถูกอ้างอิงครั้งสุดท้าย เมื่อต้องการเลือกหน้าเพื่อสับเปลี่ยนออก ก็จะเลือกหน้าที่ไม่ได้ใช้มาเป็นเวลานานสุด (หน้าที่มีตัวเลขเวลาน้อยที่สุด)

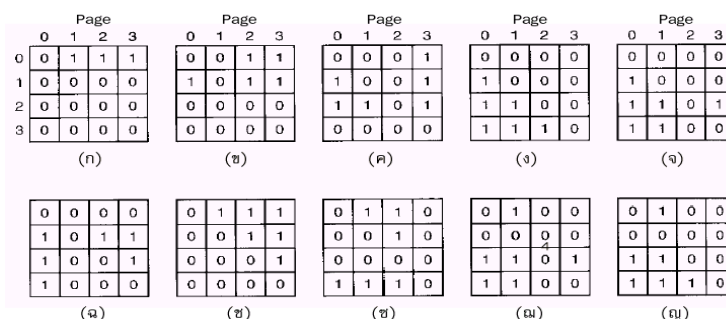
จะเห็นได้ว่าวิธีการนี้ได้มองย้อนไปในเวลาอดีต แทนที่จะมองไปในอนาคต แม้ว่า LRU น่าจะใช้งานได้ดีที่สุดในทางทฤษฎี แต่ก็ไม่ง่ายในทางปฏิบัติ เนื่องจากการใช้ LRU นั้น ระบบจะต้องสร้างลิสต์ของทุก ๆ หน้าในหน่วยความจำที่มีหน้าที่ใช้งานน้อยที่สุดอยู่ที่หัวแถว และหน้าที่ใช้งานบ่อยที่สุดอยู่ท้ายสุด และความยากของวิธีนี้ก็คือลิสต์จะต้องทำการปรับเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการอ้างอิงถึง หรือมีการเรียกใช้งานในหน่วยความจำ ซึ่งการค้นหาลิสต์ การลบ หรือการย้ายหน้าไปมานั้น ล้วนแต่เป็นการทำงานที่ต้องใช้เวลาของโปรเซสเซอร์ทั้งสิ้น

ภาพที่ 8.17 การสับเปลี่ยนหน้าแบบ NRU การสับเปลี่ยนหน้าแบบ LRU

แต่อย่างไรก็ตามถ้าเราใช้ LRU ด้วยฮาร์ดแวร์พิเศษก็อาจจะเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง โดยเราอาจพิจารณาจากตัวอย่างที่ง่ายที่สุดก่อน ซึ่งวิธีนี้จะใช้ฮาร์ดแวร์ที่มีตัวนับ หรือ counter (C) เป็นแบบ 64 บิต ที่จะทำการเพิ่มค่าทุกครั้งที่มีการเรียกใช้งาน นอกจากนี้ในตารางหน้าของแต่ละหน้าจะต้องมีฟิลด์ขนาดใหญ่ที่สามารถใส่ค่าของตัวนับนี้ได้ หลังจากที่มีการอ้างอิงหน่วยความจำในแต่ละครั้ง ค่า C จะถูกบันทึกลงในตารางหน้าของหน้านั้น ๆ เมื่อมีการผิดหน้าระบบปฏิบัติการจะต้องทำการตรวจสอบทุกค่าของ C ในตารางหน้า เพื่อค้นหาหน้าที่มีค่า C น้อยที่สุด ซึ่งหน้านั้นก็คือหน้าที่ใช้งานน้อยที่สุดนั่นเอง

พิจารณาการใช้ LRU ด้วยฮาร์ดแวร์ โดยสมมติให้ในระบบมี n เฟรม ซึ่งทำให้ฮาร์ดแวร์นั้นจะต้องดูแลเมตริกซ์ $n \times n$ บิต ซึ่งมีค่าเริ่มต้นเป็น 0 ทั้งหมด เมื่อใดก็ตามที่เฟรม k ถูกอ้างอิงถึง ฮาร์ดแวร์นั้นก็จะกำหนดให้ทุกบิตในแถว k เป็น 1 และกำหนดให้ทุกบิตในคอลัมน์ k เป็น 0 เมื่อมีการตรวจสอบ แถวที่มีค่าของบิตรวมกันน้อยที่สุด คือ แถวที่ถูกเรียกใช้งานน้อยที่สุด ภาพที่ 8.18 แสดงการทำงานของอัลกอริทึมนี้ โดยให้ระบบมี 4 เฟรม และมีการอ้างอิงถึงหน้าต่าง ๆ ตามลำดับ คือ 0 1 2 3 2 1 0 3 2 3

ภาพที่ 8.18 การสับเปลี่ยนหน้าแบบ LRU หน้าที่อยู่ในเฟรมที่ 1 ก็จะถูกเลือกออกเพราะไม่ได้ถูกเรียกใช้งานนานที่สุด

หลังจากที่หน้า 0 ถูกอ้างอิงถึง เราจะได้ดังภาพที่ 8.18 (ก) และหลังจากที่หน้า 1 ถูกอ้างอิงถึง เราก็จะได้เมตริกซ์ดังภาพ 8.18 (ข) ตามลำดับ หลังจากทีทุกหน้าได้ทำงานเสร็จ เราจะได้เมตริกซ์ ดังภาพที่ 8.18 (ง) ซึ่งมีค่าของแถวที่ 1 รวมกันน้อยที่สุด ดังนั้นเมื่อเกิดการผิดหน้าขึ้น หน้าที่อยู่ในเฟรมที่ 1 ก็จะถูกเลือกออก เพราะไม่ได้ถูกเรียกใช้งานนานที่สุด แต่ถ้าเมตริกซ์สุดท้ายได้ดังภาพที่ 8.19 ก็ให้เราหาผลรวมของเฟรม 0 และเฟรมที่ 3 ดังนี้

เฟรมที่	0	1	2	3
0	0	1	0	0
1	0	0	1	1
2	1	1	0	0
3	0	0	1	0

ภาพที่ 8.19 ในกรณีนี้ในตารางมีค่าของแถวเท่ากัน

ผลรวมของเฟรม 0 และ เฟรมที่ 3 มีค่าดังนี้

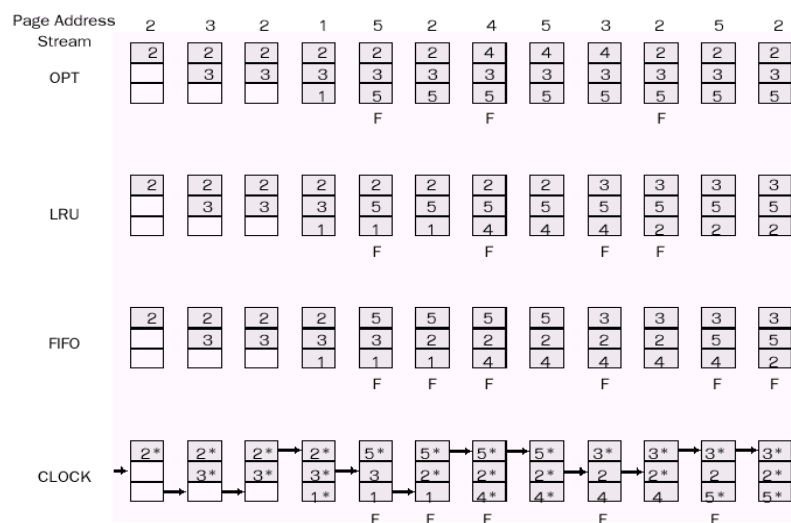
$$\text{Frame 0} = (0 \ 1 \ 0 \ 0) = 4 \text{ (ฐานสิบ)}$$

$$\text{Frame 3} = (0 \ 0 \ 1 \ 0) = 2 \text{ (ฐานสิบ)}$$

ก็ให้เลือกหน้าในเฟรมที่ 3 ออก เพราะมีค่าน้อยกว่าเฟรมที่ 0

8.5.7 เปรียบเทียบวิธีการสับเปลี่ยนหน้าแบบต่าง ๆ

ถ้าสมมติว่าในระบบมีทั้งหมด 3 เฟรม ภาพที่ 8.20 จะแสดงการเปรียบเทียบวิธีการสับเปลี่ยนหน้าแบบ OPT, LRU, FIFO และ CLOCK ดังนี้

ภาพที่ 8.20 เปรียบเทียบการสับเปลี่ยนหน้าแบบต่าง ๆ

8.6 สรุป

หนึ่งในงานที่สำคัญและซับซ้อนของการออกแบบระบบปฏิบัติการก็คือ การจัดการกับหน่วยความจำ การจัดการกับหน่วยความจำก็จะเกี่ยวข้องกับการดูแลหน่วยความจำหลักเสมือนเป็นทรัพยากรที่จะต้องถูกจัดสรรและแบ่งปันระหว่างโปรเซสต่าง ๆ การใช้ซีพียูและอุปกรณ์รับ-ส่งข้อมูลให้มีประสิทธิภาพนั้น เราจำเป็นต้องนำโปรเซสเข้าไปใช้งานในหน่วยความจำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และการอนุญาตของระบบให้โปรแกรมเมอร์สามารถเขียนโปรแกรมทำงานที่มีขนาดเท่าใดก็ได้ การที่เราจะทำตามข้อเสนอที่กล่าวมาได้นั้น เราจะต้องใช้หน่วยความจำเสมือน

เพราะในระบบที่มีหน่วยความจำเสมือนนั้น ตำแหน่งหน่วยความจำที่อ้างอิงถึงจะเป็นตำแหน่งหน่วยความจำทางตรรกะ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นตำแหน่งหน่วยความจำจริง เมื่อโปรเซสกำลังทำงานได้ (At run-time) การจัดการดังกล่าวทำให้ซีพียูสามารถใช้ข้อมูลที่อยู่ในหน่วยความจำหลัก หรืออยู่ในที่ใดก็ได้ (เช่น ในฮาร์ดดิสก์) ที่สามารถทำการสลับโปรเซสเหล่านั้นให้เข้ามาทำงานได้ แนวความคิดของหน่วยความจำเสมือนนี้จะอนุญาตให้โปรเซสถูกแยกส่วนออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ได้ และชิ้นส่วนเล็ก ๆ ของโปรเซส ไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันในหน่วยความจำหลักขณะที่ทำงาน และยิ่งกว่านั้นคือ โปรเซสยังสามารถทำงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ชิ้นส่วนเล็ก ๆ ทั้งหมดของโปรเซสนั้นอยู่ในหน่วยความจำหลักด้วย

แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 8

1. จงอธิบายแนวคิดของหน่วยความจำเสมือนคืออะไรมีข้อดีอย่างไร
2. เมื่อเกิดการผิดพลาด (Page fault) จงอธิบายว่าระบบปฏิบัติการมีวิธีการดำเนินการอย่างไร
3. การสนับสนุนอุปกรณ์ทางฮาร์ดแวร์ เพื่อการจัดสรรหน้าตามคำร้องขอ มีวิธีการอย่างไร
4. ค่าบิตสถานะมีค่าเป็นใช้ได้ (Valid) แสดงว่าหน้านั้นอยู่ในหน่วยความจำหลัก แต่ถ้าบิตสถานะมีค่าเป็นใช้ไม่ได้ (Invalid) แสดงว่าหน้านั้นอยู่ในจานบันทึก จงอธิบายถึงประสิทธิภาพของระบบจัดสรรหน้าตามคำร้องขอคืออะไร และโอกาสที่จะทำให้เกิด Page fault มีสาเหตุจากอะไรบ้าง
5. ถ้าเวลาเฉลี่ยในการเข้าถึงหน่วยความจำเท่ากับ 2000 นาโนวินาที และเวลาเฉลี่ยของการจัดการการผิดพลาดเป็น 10 มิลลิวินาที จงหาเวลาเฉลี่ยในการอ้างอิงหน่วยความจำให้มีหน่วยเป็น นาโนวินาที
6. จงอธิบายถึงสาเหตุที่สำคัญของเทคนิคการบันทึกข้อมูลด้วยการคัดลอกข้อมูล
7. จงเปรียบเทียบการสับเปลี่ยนระหว่าง วิธีสับเปลี่ยนแบบที่ไม่ได้ใช้งานออกก่อน กับ วิธีการสับเปลี่ยนแบบใช้งานน้อยที่สุด-ออกก่อน ว่าแตกต่างกันอย่างไร
8. จงพิจารณาค่าการอ้างอิงถึงหน้าต่าง ๆ ดังนี้ 1, 2, 3, 4, 2, 1, 5, 6, 2, 1, 2, 3, 7, 6, 3, 2, 1, 2, 3, 6. และตอบคำถาม มีจำนวน Page faults เกิดขึ้นกี่เฟรมในกรณีใช้อัลกอริทึมต่อไปนี้

- 8.1. LRU replacement
- 8.2. FIFO replacement
- 8.3. Optimal replacement

บรรณานุกรมประจำบทที่ 8

พิเชษฐ์ ศิริรัตนไพศาลกุล. (2548). **ระบบปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สุจิตรา อุดุลย์เกษม. (2552). **ทฤษฎี ระบบปฏิบัติการ Operating Systems**. กรุงเทพฯ : โปริวิชั่น.

Abraham Silberschatz, Peter Baer Galvin, Greg Gagne. (2013). **Operating System Concepts**.
9th ed. Wiley & Sons, Inc.

Andrew S. Tanenbaum, Herbert Bos. (2014). **Modern Operating Systems**. 4th ed.
Prentice Hall, Pearson Education International.

Andrew S. Tanenbaum, Maarten van Steen. (2002). **Distributed Systems Principles and Paradigms**. Prentice Hall, Pearson Education International.

M.Sc TU. Blog. Retrieved April 2, 2014 from <http://msctu.blogspot.com/2010/03/>